

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și invoi-
ială. — REGLAJE pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
străinătate și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 184.

Brașov, Luni-Marti 21 August (3 Septembrie).

1907.

Instalarea de fișpan la Făgăraș.

Intre puținele comitate, a căror poporațiune e în mod covârșitor românească, este comitatul Făgărașului. Aici ar putea deci să pulzeze o viață națională românească, care să fie exemplu de imitat pentru toți Românii.

Dacă Făgărașul nu joacă acest rol mândru, care i-s'ar conveni în timpul de față, dacă acest comitat este unul dintre cele mai acomodabile și ușor de cârmuit dela „centru“, dacă se poate număra azi printre cele mai guvernamentale comitate, cauzele sunt multe. Cea mai principală însă este și rămâne lipsa de conducători, cari să fie în toate privințele la înălțimea chemării lor grele în apărarea cauzei poporului din punctul de vedere nu numai al intereselor locale, ci și al marilor lui interese de viață și de existență națională.

Am merge prea departe, dacă am zice că Românii făgărașeni ar fi lipsiți de conducători, cărora să le zacă la inimă binele și prosperarea lor. A afirma așa ceva ar fi nedrept și necorăspunzător adevărului. Este o cunună de bărbați atât din generația mai veche, cât și din cea tânără, cari au dat și dau dovezi vii de interesare pentru progresul poporului din țara Făgărașului. Se poate zice chiar, că de un timp începe conlucrarea acestor fruntași pare ceva mai armonică, mai solidară, decât până acuma. Dar, dacă vom cerceta mai de aproape mersul dezvoltării și vom pune măsură postulatelor îndreptățite din punctul de vedere național românesc, vom da de o groaznică lacună și vom fi siliți a constata, că nivelul, pe care se învârteste activitatea publică-politică a conducătorilor români din acel județ, este încă prea inferior, decât ca să poată co-răspunde și celor mai modeste așteptări în direcțiunea vieții și a luptelor

naționale din acest ținut aproape cu desăvârșire românesc.

Ajunge să spunem că în fruntea celor ce dau azi tonul în Făgăraș se află vechiul deputat Dr. Nicolae Șerban, pentru a înțelege de ce temperatura, ce domnește din punct de vedere politic-național în acest comitat, este așa de scăzută, de ce domnește aici escluziv oportunismul și servilismul față cu cei dela putere.

Ni se va obiecționa poate, că deputatul Șerban se numără azi și el între membrii clubului naționalist și că prin urmare ar fi de așteptat, ca el să propage în Făgăraș numai spirit naționalist. Aceasta ar părea fi- resc și totuși nu este așa. Mai întâi de toate simpla apartinență la clubul naționalist nu dă nimănui calitatea de a fi un apostol al naționalismului. Apoi este știut, că „fiorul popii de la Voila“ e de fire conservativ. Deși a trecut în tabăra naționaliștilor, a rămas credincios obiceiurilor și practicei lui de mai înainte, cari au făcut dintrinsul pe cel mai abil prieten al taturor guvernelor. Intr'un timp el a ajuns a face opoziție fostului fișpan Bauszner, însă n'a durat mult acest avânt...

A ajuns a fi un fel de bon-ton politic în Făgăraș de a nu se strica cu guvernul și de a trăi în cea mai bună prietinie cu oamenii lui, între cari primul loc îl ocupă fișpanul.

Nu-i mirare dar, în aceste împrejurări, că instalarea noului fișpan Szell Ioșef, ce s'a săvârșit luna trecută la Făgăraș, a devenit un fel de manifestare generală a spiritului guvernamental, de care este condus în-treg comitatul. Și în adevăr decursul acestei solemnități a lăsat impresiunea, ca și când poporul Făgărașului s'ar simți mulțumit cu starea lucrurilor în țară și la el acasă și toată dorința lui ar fi numai, ca noul fișpan, — care și până acuma prin tac-

tul său a știut să-și câștige oare-cari simpatii în funcțiunea sa de protonotar al comitatului — să fie la înălțimea oficiului său, păzitorul legii și cu dreptate în guvernarea municipiului.

Interesant este, că tinărul fișpan, un nepot al fostului ministru-president Szell Kálmán, și-a apropiat cunoscuta deviză, cu care acesta a făcut un fiasco atât de cumplit în timpul guvernării sale, deviza: „drept, lege și dreptate“, cu care s'a introdus în discursul său de instalare, desfășurând un program de altfel frumos și judicios administrativ, și firește neuitând de a pretinde, ca fiecare cetățean să cultive idealul statului național maghiar unitar.

Nu-i vorba, la instalarea unui fișpan nu se putea aștepta să se facă politică națională opozițională, ci formalitatea trebuie împlinită. Dar spiritul, în care s'a făcut aceasta n'a fost spiritul unor bărbați pe deplin conștii de situația tristă reală în care se află poporul nostru sub actualul sistem de guvernare. Apropierea prea mare de ideile dominante ale guvernărilor, îngrijirea prea mare de a nu conturba armonia guvernaților cu guvernării în aceste idei — cu toată rezerva slab accentuată, ce a făcut-o vorbitorul Românilor în adunarea de instalare, că „Românii voesc să-și păstreze limba, legea și datinele strămoșești în patria comună“, — fac impresiunea, că Făgărașenii nu doresc și nu aspiră la mai mult, decât a fi cetățeni leali și după lege egal tractați ai statului național maghiar, pe care unchiul cu nepotul și cu toți ai lor vor să-l înființeze aici.

Aceasta înseamnă că Făgărașenii merg liniștit în bună armonie cu cei dela putere, — dar nu întrebați dacă merg și bine!

Archiducele Franz Ferdinand și votul universal. Ziarul »Magyarország« publică un reportaj de necrezut, asupra unei discuții avute între un conte austriac și un deputat ungur cu privire la intențiile politice ale archiducelui moștenitor Franz Ferdinand. Contele ar fi zis că archiducele s'a exprimat în mod nefavorabil asupra consecințelor introducerii sufragiului universal. El a declarat că principele moștenitor a alcătuit blocul german în contra social-democraților. Unirea radicalilor germani și a social-creștinilor cu diversele fracțiuni conservatoare s'a făcut în urma dorinței lui Franz Ferdinand, care crede că cu chipul acesta va putea paraliza creșterea social-democrației. — În legătură cu aceasta se colportează în cercurile curții următoarea declarație a principelui moștenitor: »Rezultatul alegerilor din Austria ne a învățat ce ar însemna introducerea sufragiului universal și în special introducerea lui așa cum a fost plănuț de Kristoffy în Ungaria, unde lipsește forța unui partid creștin. Curtea dorește să îndepărteze pe social-democrații dela guvern atât în Austria cât și în Ungaria.

Toată convorbirea aceasta ni se pare a fi o scornitură, care are de scop a sprîjini tendințele reacționare ce domnesc în sânul guvernanților de azi în chestiunea votului universal. De acolo că curtea n'ar vedea bucuria ca social-democrații s'ajungă la guvern încă nu urmează, că s'ar fi convins că votul universal nu va avea bune consecințe.

Marea întrunire din Atena. »Politische Correspondenz« află din Atena că zilele trecute a avut loc o întrunire a cetățenilor și tuturor societăților naționale, în care s'a luat o rezoluție în chestia bandelor grecești din Macedonia.

Rezoluția propusă de primarul Mercuris, exprimă dezaprobarea poporului grecesc față de presiunea exercitată de către Poartă asupra guvernului și Patriarhatului ecumenic grec, de a sili poporul grec să renunțe la drepturile lui de apărare.

Poporul grecesc respecta datoriile și dispozițiile internaționale și ține ca aceste dispoziții să fie aplicate. Referindu-se la ultimele evenimente poporul grecesc așteaptă ca Europa să poarte de grijă ca să li-se restituie Grecilor, siliți să emigreze din Bulgaria și Rumelia, averea, bisericile și instituțiile ce li-s'au luat. Înainte ca Grecia să fie invitată a interveni în Ma-

ECULETONUL »GAZ. TRANS.«

Amintire de Avram Iancu.

Era anul 1866. Ca student de a IV-a cl. gimn. în Blaj cunoșteam în persoană pe atleții anilor de vij lie 1848—49 și anume pe Axente Sever, Balint, Vlăduțiu și alții, dar doriām mult să văz și figura mărească a prefectului legiunilor Avram Iancu, căzut jertfa zelului său.

Și fiind departe de casa părintească, în feriele (vacanțele) Crăciunului anului 1866 cu câțiva studenți făcurem o excursiune în munții apuseni.

Ca spesela excursiunii să fie mai ușoare, am improvizat o producție de Crai, foarte bine succasă și din punct de vedere material.

Deși dela această hotărîre ne desfătuia fieiertatul Vasile Crîșan, prof. de clasă, arătându-ne pericolele la cari în o iarnă grea ne espunem viața fiind și așa ușor îmbrăcați, totuși rămaserăm pe lângă hotărîrea noastră.

Calea ne fu Teiuș—Șard—Ighiv, încunjurând Alba-Iulia pentru a o vizita cu ocaziunea reîntoarcerii, mănem în Ampoița, o adevărată comună helvețiană, situată în o adâncime încunjurată de stânci colosale, fiind peste noapte găzduți la un poporan fruntaș.

Altă zi, ajunul Crăciunului, des de dimineată porniți pe Ampoiu în sus, ajungem în Zlatna, bine fiind primiți de fieiertatul protopop Gedeon Blăjan, mai târziu prefect în Blaj. Apoi prin Feneș, Galați peste muntele mare la Cerbul, Corna în Abrud.

A doua zi de Crăciun trecem în Roșia-montană, unde cu multă ospitalitate suntem primiți de protopopul S. Balint, a cărui doi nepoți ne delectau cu declamări, — erau fii lui Hodoș.

A treia zi bunul nostru primitor ne conduce la băi, arătându-ne, unde s'au descoperit vestitele table cerate, și ne însoțește pe un tramvaiu, tras de un cal până la gura Roșii, unde ne arată valea spre Cămpeni.

Dar abia ajungem la încrucișarea drumului Abrud—Roșia, ce conduce la Cămpeni, și suntem informați cu siguranță că Iancu nu e în Cămpeni.

Am întors dar preste Abrud—Zlatna, am venit la Alba-Iulia, unde convenind cu un conșcolar Ștefan Crîșan, azi învățător pens. în Teiuș, am rămas la dânsul până la Anul nou, când ambii am mers în Blaj.

Din toată această excursiune în care am dorit a întâlni pe Iancu, ne-am trezit cu o esperință că: am văzut topitoarea de metale (Cobul) în Zlatna. Multe edificii din Zlatna și Abrud, cari erau încă în ruine, pomeneau de anii de vijelie 1848—49. Am văzut și timpurile, precum și locul pe unde

s'a refugiat Hatvani de frica vânoșilor moți.

Dar de multe-ori se întâmplă că căutând nu afli ce dorești, și altă-dată afli necăutând.

Era anul 1872 luna Iulie, când eram cleric de an. I. Ieșisem în apropierea satului la întornat de fân, unde mai târziu venise și fieiertat taică-meu, spunându-mi că a întârziat puțin stând în drum cu mai mulți oameni, lângă un drumar, care ar fi Iancu.

Nu puteam crede și mai mult credeam, că e ceva înșelător ce se dă pe sine de Iancu, dar totuși curios și sigur că-l voiu prinde cu minciuna, m'am grăbit cu întorsul fânului să-l găsesc, unde l'a lăsat tata.

Venind îl aflui încunjurat de oameni, mai ales muieri ce-i aduceau de ale mâncării, toți curioși să știe dacă e Iancu.

Cunoșteam bine biografia lui, ba și talia lui din tinereță după portret, și când colo găsesc un om de o statură mijlocie, frunte lată, mustață stufoasă, puțină barbă, nas lăăreț, foarte inteligent, vorbește perfect ungurește, nemțește, ba și italianește, dar cu intervale scurte, în cari puteai vorbi serios sau mult la acel obiect. Comanda excelent nemțește, era rău îmbrăcat, și fluierul nu-i lipsia.

Îl iau de o parte și-l întreb, cine-i? Pentru-ce? — Aș dori să te cunosc. — Dar D-ta cine ești? — Îs teolog român.

Eram acuma convins că e el, dar totuși îl întreb dacă e Iancu? — Atunci îmi răspunde: — Sum ruina lui!

— Și cum se poate că un Iancu să aibă în pălărie peană tricoloră maghiară? îl întreb mai departe. — O am în pălărie, dar nu la inimă, căci cum aș fi putut străbate prin Turda, Cluj și Dej și să nu fi fost străpuns de vre-un bicheriu, cu deosebire, știind cine sum. Era tocmai timpul luptelor electorale.

L'am rugat să vie la mine, dar n'a voit. Trimit pe un om la mine acasă să-i aducă un rând de schimburi, și o carte roșie de pe masă.

Era »Panteonul român«. Deschid cartea la portretul și biografia lui, astup numele și-l întreb cine e aci? Se șterge la ochi, îl caută și zice: sunt ruina lui!

Îi spui că prin 1866 l'am căutat prin Cămpeni și nu l'am aflat. Nu prea șed locului, răspunde.

Dar cum de ai venit atât de departe din munții D-tale? — Am fost mai jos de aici până în Glod și acum mă reîntorn acasă. Dar D-ta pe aici, numai din nume ești cunoscut.

— N'am cunoscut, e drept, dar am venit prin Gherla, acolo am cercetat pe fostul meu profesor Szodo (era canonic în vrâstă, de 80 ani) dar m'a înfruntat aspru, zicând că în mine a avut cea mai mare speranță și s'a înșelat, mi-a întins căteva

cedonia, Europa trebuie să intervie pentru a împiedea atacurile din afară și pătrunderea bandelor străine.

Față de pericolul ce amenință cu dispariție națiunea grecească în Macedonia guvernul grecesc este invitat a aduna toate forțele naționale de care dispune, pentru a duce lupta pentru organizarea existenței națiunii periclitată.

Rezoluția va fi predată guvernului grecesc și tuturor reprezentanților puterilor la Atena.

Barbaria dela Pánade.

Cu privire la măcelul din Panade deputatul Dr. Iuliu Maniu publică în foaia română din Blaj o declarație în care zice între altele :

Am telegrafat ministrului de honvezi solicitând restabilirea ordinii de drept și am avizat ziarele despre acest revoltător fapt săvârșit de militarii chemați să susțină pacea, iar nu să spintece cetățenii pacinici. Cauza supărării ziarelor maghiare este faptul că nu am tăcut și în fața crimei frunzioase ele se refugiază la vechia lor armă. Pun vina pe bieții români și declară de neadevurate și tendențioase comunicările făcute de mine.

Datoresc adevărului și nenorocilor cetățeni români măcelăriți să declar că amănunțele publicate de mine sunt absolut autentice. Le-am aflat dela notariul și primariul comunal, dela răniți, și dela nenumărații martori oculari interogați de mine. Toate comunicările ziarelor maghiare contrare celor date de mine sunt nește intervertiri fără nici o bază. Investigarea oficială care este în curs, adevărate întru toate informațiile mele. — De-o camdată atât !

Ce privește satisfacția și despăgubirea celor răniți sper că justiția își va face datoria, ce privește partea politică a chestiunii, aceea se va desbata la locul competent. Soldații și ofițerii au fost maghiari, comuna și răniții sunt români. Experiența m'a învățat a cunoaște obiectivitatea ziarelor maghiare. Dela vestitul caz din Bocsig și celebrul măcel dela Mehadia începând ziaarele maghiare au făcut în totdeauna pe pacinici români impușcați și batjocoriți, responsabili pentru incidentele și barbariile săvârșite în ținuturi românești. Știm bine că nici în acest caz nu se vor schimba moravurile lor. Am ținut ca de bună vreme să le previu cu adevărul. Nu m'am înșelat. Cele mai multe ziare maghiare intervertesc și bagatelizează cazul, învinovățesc poporul și li-e năcaz nu pe militarii brutali ci pe — mine. Cauza măcelului au fost patimile militarilor crescuți în sprijinul sovinsimului exagerat, cultivat cu atâta predilecție de ziaarele maghiare, cari acum vreau să ascundă roadele lui funeste. De data asta n'au izbutit.

*
»Magyar-szó« scrie asupra cazului din Panade următoarele :

Ceea-ce s'a întâmplat acum într'un sat românesc se poate întâmpla mai târziu într'un sat unguresc. Un ofițer infuriat în stare de beție poate alarma un sat unguresc. E de datoria guvernului ca fără părtinire să ancheteze cele întâmplate și să pedepsească pe vinovați, documentând astfel că nu e vorba de un războiu de rasă între unguri și români ci de sălbătăcia unor soldați.

pițule, dar am refuzat și am ieșit. Am cercetat apoi pe Lazar Huza (not. cons.) m'a primit foarte afabil și mi-a dat 1 fl. — În Dej am cercetat pe Gavril Man, avocat, care asemenea m'a primit bine...

Așa dar aproape de moarte a venit să văză și această parte a țării, și aceasta i-a fost cea dintâi și cea din urmă escursiune în această parte nordică a Transilvaniei, 27 klm. dela Dej pe Someș în jos. Apoi luându-și rămas bun, a plecat din mijlocul nostru, cântând din fluer doios, grăbindu-se spre munții săi iubiți, ca după 2 1/2 luni să-și aște repausul veșnic sub istoric stejar dela Cebea.

Atât badea Huza cât și avocatul Man mi-au afirmat că într'adevăr acel călător a fost lăncu.

În »Panteonul român« proprietatea societății Alexi-Sincăian din Gherla la portretul și biografia lui am scris aceste cuvinte: »S'au văzut pe sine în această carte în Căpâlna 1872«. Dacă cineva n'a șters cu gumă aceste cuvinte, ele se pot și azi ceti.

Și după 35 ani dela această neașteptată întâlnire, lucrând într'acelaș loc, unde odată am strâns fân, am socotit, să pun pe hârtie această amintire de marele erou. Odihnească în pace !

(„Unirea“).

El. Ctea.

Cazul ar fi într'adevăr îngrozitor dacă s'ar adevăra cele spuse în comunicarea oficială, că românii ar fi atacat pe soldați unguri din cauza urei de rasă. În acest caz ar fi de condamnat coaliția, care fabrică agitații naționaliste, pe cari poporul luându-le în serios le plătește cu sânge, de data asta Români, altă dată Unguri.

Ar fi timpul ca la Panade să se stabilească adevărul: Dacă vina este a guvernului Wekerle.

După alegerea dela Beiuș.

Ori câtă silință își dau ziaarele koșutiste să intervertească cele petrecute cu ocaziunea alegerii dela Beiuș, totuși se găsec ziare care nu-și pot retăcea indignarea, de care sunt cuprinse în fața atitudinii scandaloase a organelor administrative și a gendarmilor din Beiuș. Ca o voce de presă caracteristică reproducem în următoarele ceea-ce scrie ziarul »Neues Politisches Volksblatt« în numărul său mai recent :

»Din Oradea-mare se anunță, că fișpanul comitatului Bihor A. Glatz a declarat după alegerea din Beiuș, că se »rușinează« că sub fișpania sa a ajuns în parlament primul deputat român din comitatul Bihorului. Simțul de rușine al d-lui fișpan este, fără îndoială, foarte deplasat. Românii nu sunt doar eschiși dela urna electorală, ei au dreptul să fie reprezentați în parlament. Prin urmare nu constituie o rușine nici pentru Glatz nici pentru comitatul Bihorului faptul, dacă a reușit un Român. Cauză de a se rușina totuși au căpeteniile comitatului Beiuș, dacă odată vorbesc de rușine. Că s'a ales pe lângă o asistentă de 1500 baionete, că vărsarea de sânge, incendiarea și angajarea faimoșilor bătăuși din Târcaia aparțin obiceiurilor constituționale, că trupele de elită ale independenților, chiar acești biceași din Târcaia, au comis vandalisme în casele țărănilor români, că pagubele pricinuite de ei se urcă la 40.000 cor. — de aceste »moravuri politice« se pot cu mult mai ușor rușina.

*
Dintr'o corespondență a d-lui Dr. Laseu, trimisă ziarului »Tribuna« reproducem următoarele :

»Ei bine, dacă nefericiții români din cercul Beiușului au comis conform admirabilei judecăți a scumpulor noștri frați maghiari o crimă de moarte dându-și votul pentru candidatul român, și până a sosi vremea de retorziune pentru grozavul păcat, de ce autoritățile maghiare nu întind scutul legal criminalilor români ? !

În momentul acesta ne sosește vestea, că fruntașul român din Beiuș, Ilarie Crișan a fost atacat mișelește ziua la amezzi pe drum deschis și rănit cu petri de către comitagiile unguri din comuna Finiș. Tot acești bandiți au atacat pe un băiat român de 16 ani, care venea dela moară cu un sac de făină, l'au tras de pe cal, l'au bătut în felul cel mai brutal, iar făina i-au presărat-o de-alungul drumului. Nu trece zi, în care edificiile de-ale Românilor să nu devină incendiate. Și așa mai departe.

»Si ce cugetați, ce face poliția în fața acestor ticăloșii unguresci ? Cum se îngrijește, ca siguranța personală și de avere a proverbialilor de pașnici români, cari cu sudoare cruntă susțin această poliție, să fie respectată ?

»Iată cum : Cu o grobianitate, ce numai pe faimoșii gendarmi din Ungaria îi poate caracteriza, atacă pe românii dela Beiuș și jur pe tema, că poartă brâu trei-culoș-românesc. Cum s'a întâmplat chiar înaintea ochilor mei cu o doamnă română din Vașcău, cum s'a întâmplat și eri în Beiuș și cum se întâmplă în tot momentul mai vartos cu feciorii români din ținuturile acele și din alte ținuturi !

»Pentru-că vezi bine, brănele românilor periclitează siguranța publică din Ungaria, iar bandiții unguri din Târcaia, Negru, Finiș și Beiuș grijesc »ne quid detrimenti esset lui magyar álameszme«.

„Alkotmany“ despre alegerea din Beiuș.

Vorbind despre alegerea din Beiuș, »Alkotmany« de Sâmbătă zice, că ea a dat o dovadă, că programul partidului independent n'are rădăcini între Români, cum n'a avut nici până acum.

»Dacă acum a câștigat mandatul dela Beiuș Dr. Vasile Lukacs, aceasta nici decum nu este o nenorocire pentru țară, cum au anunțat foile independiste. În cele din urmă e în interesul național al țării, ca fiecare direcție politică să fie reprezentată în parlament.

»Dacă în programul naționaliste ceva ce ar fi de realizat din punctul de vedere al interesului comun general, atunci să se realizeze cât mai curând, ca prin restabilirea liniștii »națiunea« să câștige în puterea ei. Dacă însă naționalistii cu programul lor pot să fie numai așa de folositori și pot să porceadă cu o tactică numai atât de cuminte, ca a lui Alexandru Vajda, atunci să vie numai în parlament, aici se vor uza dela fundament, puterea morală a cuvântului lor se va pierde și toată larma în presa din afară, toată jăluirea înaintea lumii întregi nu va putea să le redea vaza și puterea morală pierdută. Dacă și Lucaci nu se va deosebi de Vajda și el se va uza cât mai curând.

»Pe cât cunoaștem noi pe Dr. Lucaci, el e azi bărbat cu mult mai serios, decât ca să nu se gândească la ce vorbește și ce face. Calitățile sale — și talentul oratoric — sunt cu mult mai mari, decât ca să fie avizat a face demagogie. Are și experiența vieții în măsură de ajuns. E deci cu neputință de a admite, că dânsul ar vrea să se uzeze prin aceea, ca să provoace maghiarimea cu vătămări grosolane și proaste.

»Într'aceia noi nu ne speriem, ca reporterii foilor jidovești... Noi, cari știm câte mii de cauze are jidovimea de a ținea naționalitățile departe de Maghiari, înțelegem cea estravagantă goană, ce a înscenat-o presa încă înainte de alegerea din Beiuș, așa, că numai singur »Alkotmany« a fost cea foaie, care n'a alarmat publicul și nu l'a amăgit cu povești groaznice.

Redăm aceste rânduri fără comentariu din parte-ne observând, că »Alkotmany« lasă să urmeze un raport mai lung, ce vine dela Beiuș, în care descrie mai puțin preocupat atitudinea Românilor la alegeri sbiciuind procedura partidului independent. Între altele se spune în acest raport, că timpul destul de îndelungat până la terminul alegerii l'a tolosit mai cu samă Dr. Dem. Laseu, care »așa zicând a mers din casă în casă și a câștigat pe Români pentru Lucaci...«

Spune mai departe raportul, că învățătorii și profesorii din Beiuș s'au reținut dela orice mișcare. Spune că nu e adevărat că pe Români i-ar fi fanatizat cu promisiuni goale. Lucaci a fost rezervat până la sfârșit și a susținut în partidul său disciplină de fier.

Zice în fine raportul, că față cu Lucaci ar fi putut să lupte cu succes în Beiuș numai un candidat, care ar fi știut bine românește, ar fi stat în afară de partide și ar fi cunoscut bine raporturile din Bihor, dar un astfel de candidat nu l'a putut da partidul independent...

Cronica din afară.

Evenimentele din Maroc. Din Casablanca vine știrea, că ziua de 28 August st. n. a fost teribilă. Nimic nu făcea să se prevadă atacul, care a fost furios. Forțele franceze luând pozițiune și tunurile deschizând focul, cavaleria marocană a fugit în galop urmărită de artilerie până la 4 kilometri. Alți călăreți marocani ascunși în tufșuri au apărut atacând trupele franceze cu violență. Artileria și infanteria franceză au deschis asupra lor un foc, dar au trebuit să se retragă din cauză că un nou convoi de trupe marocane a apărut la orizont. Generalul Drude a dat atunci ordine vasului »Gloire« să trimită întăriri și să bombardeze pe inamic. La zgomotul asurzitor al tunurilor, marocanii s'au retras încet și lupta s'a terminat la orele 6 și jumătate. Francezii au avut trei morți și zece răniți, dintre cari unii foarte grav, precum și 12 cai uciși. Perderile Marocanilor sunt enorme.

Serbia și jubileul Bulgariei. Din Sofia se anunță, că pentru jubileul prințului Bulgariei mii de persoane din toată țara au vrut să vie în Sofia pentru a asista la serbări. Din cauza lipsei de vagoane însă un imens număr de persoane a fost în imposibilitate de a pleca la Sofia. Guvernul bulgar, care prevăzuse această aglomerație, s'a adresat guvernului sârb ce-

rând să-i împrumute un număr de vagoane. Ministrul de comerț al Serbiei a refuzat însă să admită această cerere. Actual acesta de neprietenie din partea guvernului Serbiei a produs mare indignare în Bulgaria. Guvernul bulgar a luat imediat măsuri de represiune contra mărfurilor sârbești.

Convenția ruso-engleză. »Times« află din Petersburg că tratativele pentru convenția dintre Rusia și Anglia sunt pe isprăvite, și zilele acestea convenția va fi semnată. Publicarea textului se va face mai târziu, din cauză că urmează a fi înaintat mai întâi puterilor europene.

Știri grave din Persia. — Din Teheran vin știri foarte rele. Trupele turcești înaintază mereu pe teritoriul Persiei și în urma lor se anunță alte trupe. În Persia se semnalează începuturi de revoltă. Delegațiunea persană din Petersburg a solicitat guvernul rus să intervie pentru apianarea conflictului, dar guvernul rus a refuzat să facă vre-o intervenție în acest sens.

Situația economică și financiară a României

Rezultatul primului trimestru al anului financiar — scrie Secolul — este, că tezaurul a încasat un plus de 7 milioane față de epoca corespondentă a anului trecut. Nimeni nu s'a așteptat la asta. Din contra, se luaseră de cu primăvară toate măsurile și precauțiunile impuse de situația desperată de atunci spre a se preveni din vreme o criză zguduitoare, ca cea din anul 1899 și 1900. Și, în parte, adevărat în ce privește cheltuielile, acele măsuri se mențin și acum, nu pentru a preveni o criză care este acum exclusă, ci pentru a constitui un excedent însemnat, ce va fi destinat armatei și unor mari lucrări publice, evitându-se astfel eventualitatea unui nou împrumut. Și continuând această politică financiară, epoca împrumuturilor va fi cu desăvârșire închisă pentru mulți ani. Dar nu numai situația tezaurului ci și situația generală economică este relativ bună. Exportul cerealelor s'a început pe toată linia. Și dacă cantitatea produselor este inferioară celei din anul trecut, diferența este compensată parte prin calitatea superioară și parte prin prețurile bune.

Mai rău stăm însă, în ce privește viața de toate zilele : Alimentele precum și toate articolele de prima necesitate, chirile, etc. s'au scumpit și în acest an cu 30—35 la sută. În comparație cu starea de acum 4 ani, traiul s'a scumpit cu 50—70 la sută. Aceasta isbește mai ales în muncitori, în funcționari, în meseriași și micii comercianți. S'a scumpit traiul, fără ca veniturile particularilor să fi crescut. Această cestiune va deveni în curând de o gravitate mare și de actualitate. Va fi o problemă economică importantă, a cărei deslegare tot dela guvernul liberal se așteaptă.

STIRILE ZILEI.

— 20 August v.

Din Blaj ne sosește știrea îmbucurătoare, că I. P. S. S. Metropolitul Dr. Victor Mihalyi, care a fost atins zilele aceste de o gravă indispoziție fiind silit să zacă în pat, se află acum în afară de ori ce pericol. Ii dorim deplina și cât mai grabnică însănătoșare.

Manevrele regale române. Din București se scrie : Regele Carol va părăsi Sinaia în noaptea de 18 Septembrie. A doua zi, 19 Septembrie, oarele 9, Suveranul va fi la Galați, unde va avea loc solemnitatea botezului monitoarelor »I. C. Brătianu«, »Lascar Catargiu«, »M. Kogălniceanu« și »C. A. Rosetti«. După ce se va termina această solemnitate, Suveranul, îmbarcându-se pe monitorul »Lascar Catargiu«, va pleca spre Tulcea, pentru a asista la manevre. Regele va lua masa pe monitor. Cortegiul regal va fi precedat de torpilor »Sborul«, la o depărtare de un kilometru, și urmat de torpilor »Năluca«, tot de la aceeași depărtare. Din cortegiu vor face parte și cele opt vedete noi. La Tulcea, Regele și principesa Maria, vor fi găzduiți la palatul administrativ. Masa cea mare militară, va avea loc la 22 Septem-

vrie și va fi prădată de Suveran. Deflarea va fi la 23 Septembrie. Cele două corpuri de armată potrivnice vor fi comandate de d-nii general Cica și general Culcer. D-l general Cica va lua ofensiva. Celălalt defensivă.

Sfinții de biserică. Biserica din Herina (comit. Bistrița-Năsăud), clădită cu mare jertfă a credincioșilor rom. gr. cat. din acea parohie, se va sfinți Duminică în 8 Sept. Sfinții de biserică se vor mai face în luna viitoare în Valea Măgerușului, în Rusu de sus și Poieni.

Părintele Ioan Nagi din Rusu de sus ne roagă să publicăm următoarele: Rugăm pe On. preoți din jur, pe domni teologi și inteligenți să participe cu popor numeros la sfințirea bisericii române din Rusu de sus la 8 Sept. a. c. n. Trenul sosește de către Dees dimineața la 11 oare, seara la 9; de către Bistrița la 6 dim. și la 2 p. m.; de către Năsăud dim. la 6 și la 12 oare. Depărtarea dela Beclean la Rusu de sus 7 km. Trăsuri stau la dispoziție. Tinerimea e scutită de taxe la joc și banchet.

Minele de aur din Brad. Din Brad se anunță că băile de aur oferă exploatare din an în an venite tot mai mari. Pe când în anul 1885 s'au scos din aceste mine abia 60 kg. de aur, în anul 1906, într'un singur an, s'au scos peste 1700 kilograme, dovadă că aceste mine au un viitor frumos. De notat este că pe când în 1885 un kilogram de aur costa pe între-prinzător 330 cor.; astăzi costă abia 1300 coroane.

Teatru românesc în America. Avem sub ochi, scrie „Acțiunea Conservatoare”, un anunț teatral, în românește, din New-York, care anunță reprezentarea piesei „Rotaruk”, la teatrul Kalisch (fost Vindsor). Distinsul nostru comic Al. B. Leonescu a avut fericita idee să facă cunoscut teatrul românesc în America. În acest scop s'a constituit o trupă românească, cu care a trecut oceanul și a angajat un teatru, în care reprezintă numai repertoriul original românesc, îndeosebi piesele nemuritorilor Alexandri și Mihail Pascaly. După cum arată zările americane, întreprinderea d-lui Leonescu a fost încununată de succes, căci reprezentațiile teatrului românesc atrag foarte multă lume, nu numai dintre Românii care s'au expatriat ci chiar din elita americană, care gustă cu deliciu muzica noastră națională și admiră frumoasele noastre costume naționale. După cum aflăm, în curând va fi reprezentată de această trupă piesa „Năpastă” a marelui nostru dramaturg Caragiale. Nu putem decât să ne bucurăm de reușita întreprinderii artistului nostru Leonescu, cea dintâia în acest gen, care are menirea să ducă limba românească și literatura noastră dramatică în noul continent. Și cu acest prilej să ne fie îngăduit a observa că d-l Leonescu a reușit să facă acolo ceea ce nu s'a reușit la noi, cu toate subvențiile ce se acordă de stat, în acest scop.

Comitetul comunal din Poiana-Mărului a luat laudabila hotărâre de-a se închide în Duminică și sărbători cărciumele satului.

»Erdélyi Hirlep» a încetat. În numărul său de Sâmbătă »Erdélyi Hirlep», care de 10 luni face politică soviniștă ardeleană, *szégyen* vestește pe cetitorii săi, că nu va mai apare. Redacția spune, că a luat pana cu »cel mai rigid puritanism» în convingere, că luptând pentru maghiarimea din Ardeal, din toate puterile și cu toată serioșitatea, va fi sprijinită. Dar speranța nu i s'a împlinit, deși a alarmat destul pe Maghiarii ardeleni din »turnul de veghie». Acum când își i-a rămas bun întreabă: »Oare sunt așa de puțini cei ce simt împreună cu noi? Ori sunt mulți și slabi? Oare glasul nostru a fost slab, sau neoportun? Nu cercetează, — ci mulțimește celor puțini, cari au stat în tabăra ei, mângâindu-se în conștiința, că și la Thermopylae au fost puțini...!»

Ruga din Lugoj. Miercuri, la Sfânta Marie mare, a avut loc marea rugă la Lugoj, care și de astă dată — zice »Drapelul» — a atras mulțioaspeți în orașul nostru. Favorizată de timp și în dispoziția avântată a Românilor mândri de izbândă dela Beiuș, a decurs serbarea Lugojului în mod demn și vesel. Serviciul divin l'a oficiat P. O. d-n protopresbiter Dr. G. Popovici cu asistență număroasă, iar biserica gema de mulțimea credincioșilor, care abia găsea loc. Cântările atât în decursul serviciului divin cât și în decursul litiei le-a executat corul d-lui I. Vidu, cu cunoscuta-i finețe și frumsețe. La sfârșitul sf-tei liturghii P. O. d-n protopop Dr. G. Popovici a sfințit un foarte frumos dar, făcut pe sama bisericii gr. or. române din Lugoj de doamna Natalia. Colonel Gârlean din Bacău și constător din următoarele obiecte, menite să înfrumusețeze tronul re-

spective icoana Maicei Domnului: 1) Un șal de mătase, veche țesătură orientală; 2) Un ștergar de borangic foarte fin; 3) O mășărită brodată cu fir; 4) Un ștergar brodat; 5) Două ace cu mărghăritare; 6) O garnitură de muselină și una de mătase; 7) Un zdrob de smirnă și 2 litri de unt de lemn. Darurile au fost aduse de nepoata dăruitoarei d-na B. Marienescu, directoroara internatului de fete »Model» din Turnu-Severin și soțul d-sale Petru Marienescu, profesor la liceul de acolo — oaspeți ai rușii din Lugoj. D. m. s'a făcut vecernia, cu al cărei sfârșit s'a început jocul și petrecerea.

Anulările în învățământul secundar din România. Ziarele din București înregistrează știrea, că dintre cei 160 profesori secundari, ale căror numiri fuseseră anulate de ministrul Haret, 140 au fost reconfirmați, fiind găsite în conformitate cu legea. Celelalte 20 numiri au fost definitiv anulate.

Hală de lăptărie în Bistrița. În orașul Bistrița s'a format cu mai mult de 100 acționari o hală de lăptărie și după cum se spune, în 1 Octombrie își va începe deja activitatea. Președintele asociațiunii cu doi membrii din direcțiune au vizitat asociațiunea de lăptărie din Sibiu, unde se prelucră la zi 16,000 litri de lapte și îi merge foarte bine. Hala din Bistrița de-ocamdată își va începe activitatea cu pretensiuni mai modeste, dar se va putea estinde cu timpul. Succesul depinde numai dela aranjamentul și începutul priincioas.

Excluderea unui episcop [grec.] »Românul dela Pind» primește dela Seres următoarea informațiune: În urma unui ordin telegrafic din partea marelui vizir și a inspectorului general Hilmi-pașă, episcopul grec din eparhia noastră a fost exclus din conziliul administrativ. Cauza acestei excluderi este faptul, că acest prelat în mod fățiș conlucra cu bandele de antați. Vinovăția acestei fețe bisericești este stabilită pe deplin atât printr'un raport, bazat pe fapte concrete, a colonelului de gendarmerie Vêrand cât și prin declarațiunile unui antat grec, care a fost făcut prisionier. Ceea ce este și mai grav însă, este faptul, că Ex. Sa marele vizir în depeșă, pe care a adresat-o autorităților locale, amenință pe arhiereul grec că-l va expulza, dacă liniștea sangeacului Seres va fi turburată încă odată. Cu toate acestea metropolitul grec a avut nerușinarea ca să protesteze pe lângă valiul din Salonic, pentru faptul că a fost condamnat, fără ca să-i fie permis ca să se apere. În schimb încă sinodul a decis că atât acest metropolit cât și cel din Drama să fie menținuți la posturile lor. Lumea d'aci face mare haz de aceste hotărâri ale sinodului, cari nu sperie pe nimeni, și nu vor putea fi traduse în fapt, dacă Turcii vor continua pe drumul apucat.

Mare nenorocire într-o redacție. Din New-York se anunță, că în sala de redacție a ziarului »Noticias», pe când se cerceta în fața unui numeros public rezultatul unui concurs dat de acel ziar, primul etaj al sălei de redacție s'a prăbușit. 500 persoane se aflau în birourile ziarului »Noticias» în momentul prăbușirii parchetului palatului ziarului. 80 răniți sunt îngrijii prin spitale, mai mulți au primit îngrijiri pe la farmacii.

Popa Gapon trăește? Din Fiume vine știrea, că faimosul popă Gapon trăește. El se află acum la Abazia, unde trăește foarte modest și unde a sosit nu de mult din Elveția. Un ziarist rus, sosit din Petersburg, l'ar fi recunoscut și ar fi petrecut cu dânsul o zi întreagă.

Un candidat de avocat, care poate lucra cu totul independent, află aplicare numai decât în cancelaria subscrisului. — Condițiunile după învoire. Dr. V. Pahone, adv. Besztercze (Bistrița).

Muzică la promenadă. Măne, Marți, la orele 5 va cânta muzica orașului pe promenada de jos.

O brătară a fost găsită în Strada Aței. Se poate lua în primire dela d-l Max Krause, Șirul spitalului 44 I.

Școalele secundare române din Brașov.

Înștiințare.

Anul școlar 1907—1908 se va începe în 1 Septembrie st. vechiu 1907, adică în 14 Septembrie st. n. Părinți, cari doresc a-și da copiii la aceste școale, sunt poștiți a se prezenta cu fiii sau cu ficele lor în cancelaria direcțiunilor respective în zilele de 1 și 3 Septembrie v., adică 14 și 16 Septembrie st. n., pentru înmatriculare. —

Școlarii, cari se înmatriculează pentru primadată la școalele noastre medii, vor aduce testimoniu școlar, certificat de naștere și certificat de revaccinare. Testimoniu școlar de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se înmatricula, așadar și școlarii, cari au absolvit clasa precedentă la școalele noastre.

În 30 și 31 August și în 1 Sept. v. dela 8—12 oare a. m. și dela 3—5 oare p. m. se vor ține examenele private, supletorii, de diferență și de corigență. Cei ce s'ar prezenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în prima gimnazială sau în I. reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ține în 31 August v., 1 și 2 Septembrie v.

Notă. — Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnaziul superior nu au învățat limba grecească, au să fie supuși unui examen de primire din limba grecească.

Didactrul în gimnaziul inferior și școala reală este de 24 coroane pe an, iar în gimnaziul superior (cl. V—VIII) de 40 coroane pe an. — Cei înmatriculați pentru primadată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 cor. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de penziune dublu. Taxa pentru fondul de penziune este în gimnaziul superior 10 cor., iar în gimnaziul inferior și școala reală 6 cor., (cei scutiți de didactru plătesc 1/2 din această taxă); taxa de testimoniu și de anuar e de 3 cor. (cei scutiți de didactru plătesc numai 2 cor.); iar taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 bani, în cele superioare 1 coroană. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru clasa V. și VI. gimn. 1 coroană, pentru cl. VII. și VIII. gimn. 2 coroane.

Didactrul se poate plăti în 2 rate semestrale: 1/2 la înscriere, iar 1/2 la începutul semestrului II., dar celelalte taxe se plătesc deodată și întregi cu ocaziunea înscrierilor.

Școlarii, cari vor să fie scutiți de didactru, trebuie să-și înainteze petițiunile lor la mâna domnilor profesori de clasă respectiv până în 30 Septembrie st. v.

1. Indreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitate bună și nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota suficient pot fi scutiți numai acei elevi, cari sunt din Brașov și cercetează clasa I. și II. gimnazială sau reală.

2. La petițiune se aceluie atestatul de paupertate al oficiului comunal, vidimat și de parohul local.

3. Cei-ce vin dele alte școale au să aceluie și testimoniu de clasă ultim.

Examenul scripturistic de maturitate se va ține în 3, 4, 5 și 6 Septembrie st. v. iar cel oral în 12 și 13 Septembrie v. a. c.

Direcțiunea școalelor medii gr. or. române din Brassó (Brașov).

Bibliografie.

Una dintre cele mai vestite capod'opere ale literaturii germane clasice, redând viața cu adevărat germană, e „Mina von Barnhelm”, comedie în 5 acte a lui G. E. Lessing. Un mare scriitor german a numit-o „Perla literaturii dramatice germane”. — Caracterele sunt minunate redare, iar personagiile se mișcă într'un cadru național german. Piesa e plină de sentimentalismul și mai ales de umorul pătrunzător de ascuțit al germanului, încăl spiritul și-e prins numai decât în farmecul piesei. Credem că această comedie, tradusă într-o românească foarte curată și îngrijită de către d-nii Traian G. Stoienescu, ziarist și student, și Const. Ghițeanu, student, va fi primită cu mult interes de toată lumea cetitoare românească, și mai cu seamă de cea școlară, căci traducerea „Minnei von Barnhelm” fiind prevăzută de numeroase și interesante note explicative, cât și de o biografie și un comentariu critic, va ușura cu mult sarcina elevilor. Prețul unui exemplar este 40 bani și să găsește de vânzare la toate librăriile din țară.

Din Biblioteca despărțământului Cluj a apărut Nro. 11 cuprinzând »Din ale Bucătăriei țărânilor» de Ana Florea și Nro 12 cuprindând Ioan A. Anderco. (un scriitor maramureșan) de Dr. E. Daiamu. Prețul 20 fl.

Cărta poștei de Nestor Urech, Biblioteca pentru toți, No. 271, un vol. 20 bani. Această broșură e interesantă, căci într'un stil așa curgător, glumeț, autorul ne descrie tablourile pitorești ale României din vremi, când nu erau căi ferate și nu erau toate câte sunt astăzi. Grație acestei scrieri, putem face o călătorie în trecut și să vedem cum călătoreau străbunii noștri, ce erea Dâmbovița, ce erau Bucureștii și mai ales ce credeau despre noi străinii.

ULTIME STIRI.

Petersburg, 2 Sept. — Ministrul instrucțiunii a trimis un ordin tuturor universităților, ca să nu se mai înscrie în univerzități studenți evrei decât în limita fixată de lege. Cum în multe universități se înscrieseră în anii din urmă mult mai mulți studenți evrei decât procentul fixat, urmează ca în anul acesta să nu se poată înscrie nici unul.

Odesa, 2 Sept. — Guvernatorul general Kaulbars a știut să capete satisfacție în ce privește critica pe care au adus-o rectorul universității și prorectorul, atitudinii lui de a tolera și pune chiar la cale masacrarea evreilor și a intelectualilor de către bandele negre. Rectorul Saiașkovski și prorectorul au fost înlocuiți și dați judecăței pentru-că ar fi tolerat întruniri studențești în localul universității. Toată noaptea trecută s'au făcut percheziții la universitate și s'au confiscat numeroase manuscrise științifice. Printre profesori domnește mare indignare. Mulți sunt decisi să demisioneze.

Berlin, 2 Sept. Zilele rcestea s'a înaintat împăratului a petiție asemnată de secretarul general al departamentului armatei, prin care se solicită grație pentru fostul căpitan din Kepenig. Petiția a fost trimisă dela cancelaria imperială la ministeriul de iusticie.

Diverse.

Țiganul la stâna boierului. Auzind țiganul, că la »măsuratul oilor» se poate mânca de dulce la stână cât te ține piciorarele, așteaptă, chibzuște și în adevăr se duce la stână la »măsuratul oilor».

Faraonul voinic și spătos era bun de gură, iar boierul, ca să-i treacă de urât, începe vorbă cu el:

— Măi Țigane, da mâncare-ai tu caș dulce?

— Mânca, zău cocoane!

— Da urdă proaspătă ai mânca tu?

— Mânca cocoane, alduiască-te hăl de sus!

— Da jintiță placeți?

— Uf! țucu-i gura ji...jintiței, da cum să nu-mi placă.

— Da balmoș?

— Cu toată inima, cocoane!

— Da după oi ai merge tu măi Țigane?

— Ei cocoane! acum mai vorbească și alții, că eu am vorbit destul.

Cât costă războaiele? S'a publicat zilele acestea o interesantă statistică asupra pagubelor pe cari le-a suferit Anglia, în ultimul secol, din cauza războaielor.

După această statistică Anglia a cheltuit în ultimul secol din cauza războaielor, enormă sumă de 25,257,074,220 lei și a pierdut peste 700,000 de oameni.

Iată o repartizare a pierderilor:

Războiul din 1798—1850 a costat 16 miliarde, războiul din 1854—1856 (Crimeia) 2 miliarde; al doilea războiu cu Afganistan (1878—1880) a costat »numai» 80 de milioane, pe când războiul sud-african (1899—1902) cinci miliarde.

Pierderile acestea sunt însă neînsemnate față de marile pierderi de oameni pe cari le-a suferit Anglia de când cu emigrările.

Astfel dela 1820 au emigrat în Statele-Unite mai bine de 8,000,000 englezi. În 1900 se aflau în America 2,000,000 supuși englezi, ceea-ce face mai mult decât întreaga populație de albi din Australia, Africa de sud și Dominic. Această emigrare a costat țara peste 26 miliarde, adică mai mult decât toate războaiele dintr'un secol.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branice

AVIS!

Pe baza autorizării primite dela adunarea generală ordinară, ținută la 27 Februarie 1907 în care s'a decis urcarea capitalului social al institutului dela 600.000 la 1.200.000 coroane, oferim pentru subscriere, respective pentru cumpărare, acțiunile din emisiunea nouă neoptate de acționarii vechi până la termenul fixat, pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții din emisiunea nouă, conform valorii reale de azi constatate cu privire la fondurile de cari dispune institutul, se fixează în sumă de 240 coroane, din care 200 coroane se adaugă către capitalul social, iară restul de 40 ccr. după detragerea speselor emisiunii, se adaugă la fondul de rezervă.

2. Prețul de emisiune se plătește în cinci rate treilunare astfel, că deodată cu înșinuarea pentru cumpărare se plătesc dela fiecare acție câte 48 c. adică patruzeci și opt coroane ca prima rată din prețul de emisiune, iară ratele următoare de câte 48 coroane dela acție se plătesc conform dispoziției §-lui 10 din statute tot la perioade de câte trei luni.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiile §-lui 10 din statute, în sensul cărora acția neplătită se anulează și în locul aceleia se emite un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă.

3. Acțiunile noave după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce posedă acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul de 1 Ianuarie 1909.

Dela plățirea ratelor până 1 Ianuarie 1909, acționarii primesc după ratele plătite 4 1/2 % interese, iară după ratele restante plătesc 6 % interese de întârziare.

Eliberarea acțiilor nouă va urma numai după plățirea prețului întreg al aceloră, iară până atunci fiecare acționar primește un titlu provizor de acții, în care se induce plățirea tuturor ratelor din prețul de emisiune.

4. Declarațiile pentru subscrierea, respective cumpărarea acțiilor din emisiunea nouă, sunt de a se trimite subscrise în toată regula dimpreună cu prima rată de 48 coroane dela acție la adresa institutului cel mult până în 30 Septembrie 1907. st. n.

Formular pentru declarații de subscriere la cerere expedăm imediat la adresa tuturor, cari doresc să cumpere acții din emisiunea nouă a institutului nostru.

Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum au sosit acelea la institut prin urmare la caz, dacă s'ar subscrie mai multe acții de câte a rămas neoptate și direcțiunea va uza de dreptul său să reducă numărul acțiilor subscrise. Reducerea se va face astfel că acționarii cari s'au înșinuat mai timpuriu vor avea prioritate față de aceia, cari au subscrise mai târziu acții din emisiunea nouă.

Direcțiunea institutului de credit și economii

Nr. 29724-6.

„Bihoreana.“

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brasov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putea executa oricând comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de servicii.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimina.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTĂRI.

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brasov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brasov.

Sz. 96—1907 hagy.

Hirdetmény.

Néhai Honigberger Lajos törvényes örökösei kérelme és a Kolosvár városi valamint a Brassó városi tekintetes árvaszékek engedélye következtében fog a néhai Honigberger Lajos hagyatékához tartozó, a brassói 491 sz. tjkvben A + 5577 hrsz. Brassóban, rózsater 15 szám alatt található lakház és a brassói 491 sz. tjkv. A + 7489 hrsz. 5 hold 1572 négyszögöllyi, a vasút és a derestyé út között fekvő szántóföld 1907 évi szeptember hó 7 napjának d. e. 9 orakor Brassóban, lópiacz 1 sz. alatt levő irodámban megtartandó nyilvános, szóbeli árverés útján a legtöbbet ígérőnek elárvereztetni.

Mely árverésre venni szándékozók azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt irodámban betekinthezik.

Brassó, 1907 évi augusztus hó 22-én.

Dr. Lurtz Károly,
királyi közjegyző.

Un învățăcel,

care să fie din familie bună și să aibă cel puțin 1—2 clase gimnaziale sau reale, pe lângă întreaga întreținere să primește momentan în prăvălia cu mărfuri de modă și manufactură a subscrului

IULIU POPOVICI,
Hatszég.

(2-3.)

Pictor Român.

Aduc la cunoștință on. public, îndeosebi D-lor preoți, că reintorcând-umă din streinătate, unde am făcut mai multi ani praxă în arta „picturii bisericești bizantine“, m'am stabilit în comuna mea Agărbiciu, Sz. Egerbegy, unde asemenea am zugrăvit iconostasele ambelor Biserici.

La comandă execut ori ce icoane în ori ce mărimi în uleiuri fine, pe pânză lemn, zinc etc.

Icoane pentru iconostasă, cruci prapori ect.

Asemenea re'noiri de biserice. Lucrez cu prețuri eftine; posed atestate de mulțumire despre lucrările mele.

Cu toată stima

NICOLAU BACIU,
pictor de biserici.

Agărbiciu (Szász Egerbegy).

ANUNCIURI

(inserțiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult se odă se face scădement, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

MARE asortiment de aparate fotografice

și articoli necesarii la

fotografii

cu prețuri foarte ieftine recomandă

Med. Droguerie

C. H. NEUSTÄDTER,
BRASOV,

Strada Porții nr. 15.

Trimiteri cu posta în fiecare zi.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brasov.

Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Octomvre st. n. 1907.

Plecarea trenurilor din Brasov.

Dela Brasov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5:31 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ora 2:45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8:06 min. sera.
- IV. Tr. accel. p. Arad la orele 10:26 m. sera.

Dela Brasov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3:20 m. dim.
- II. Tren accel. la orele 4:59 m. dim.
- III. Trenul mixt la orele 11:35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la orele 6:50 sera.*

*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brasov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5:15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ora 8:26 min. a. m.*
- III. Trenul de pers. la ora 2:50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la orele 7:00 m. sera.*

*) au legătură până la Ciuc-Gyimes).

Dela Brasov la Zernesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 9:02 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3:14 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 9:47 sera.
- IV. Tren de pers. la 6:14 dim. (numai Duminica)

Sosirea trenurilor în Brasov:

Dela Budapesta la Brasov:

- I. Tren acc. p. Arad la orele 4:52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7:51 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ora 2:09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9:28 min. sera.

Dela București la Brasov:

- I. Tren. de pers. la ora 7:28 min. dim.
- II. Trenul accel. la ora 2:00 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers. la ora 4:55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9:18 min. sera.
- V. Tr. accel. la orele 10:14 m. sera.

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brasov

- I. Trenul de persoane la ora 8:25 m. dim.*
- II. Trenul de pers. la ora 2:00 m. p. m.*
- III. Trenul mixt la ora 6:13 m. sera.*
- IV. Tren mixt la orele 10:08 m. sera.

*) au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zernesci la Brasov (gar. Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 7:12 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1:17 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 7:34 sera.